

PHYLLIS T. SMITH

ÉN,
LIVIA

PHYLLIS T. SMITH

ÉN,
LIVIA

agave
könyvek

Phyllis T. Smith: I am Livia

Text Copyright © 2014 Phyllis T. Smith

Hungarian translation © Ballai Mária, 2014

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

Phyllis T. Smith: I am Livia

Lake Union Publishing, Seattle, 2014

Fordította: **Ballai Mária**

ISBN: 978 96 3419 050 9

Agave Könyvek

Felelős kiadó: A kiadó ügyvezetője

A kötetet tervezte: Kuszko Rajmund

A borítót tervezte: Kóbor Mátyás

Felelős szerkesztő: Velkei Zoltán

Szerkesztő: Vas Annamária

Korrektor: Czene István

Készült: A Kinizsi Nyomda Kft. nyomdájában, Debrecenben, 2016-ban

Felelős vezető: Bördös János ügyvezető igazgató

Műfaj: történelmi krimi

Édesanyám emlékére

Első a nők között, ki inkább
az istenekhez, mint az emberekhez
volt hasonló, és kinek hatalma
a bajok csillapításában rejlett.

Velleius Paterculus

FŐBB SZEREPLŐK

Livia Drusilla

Marcus Livius Drusus Claudianus, Livia apja

Alfidia, Livia anyja

Secunda, Livia húga

Marcus Brutus, Julius Caesar merénylőinek vezetője

Marcus Cicero, magas rangú római államférfi, aki a merénylők szövetségese volt

Caesar Octavianus, Julius Caesar végrendeletében örökbe fogadott fia

Tiberius Claudius Nero, kimagasló katonai tisztviselő, Livia első férje

A kis Tiberius és Drusus, Livia fiai

Julia, Caesar Octavianus lánya

Rubria, Livia Drusilla gyerekeinek szoptatós dajkája

Marcus Antonius, Julius Caesar jobbkeze

Octavia, Caesar Octavianus nővére

Kleopátra, Egyiptom királynője

Sextus Pompeius, Szicília ura

Marcus Agrippa, Caesar Octavianus barátja és legfőbb hadvezére

Caecilia, Agrippa felesége

Gaius Maecenas, Caesar Octavianus barátja és tanácsadója, a művészetek pártfogója

ELSŐ FEJEZET

Néha elgondolkozom azon, hogyan fognak rám emlékezni az emberek. Országom anyjaként, ahogy a férfiak hívnak, avagy egy szörnyetegként? Tudom, hogy a szóbeszédeket senki nem meri a szemembe mondani. Vannak, akik azt hiszik, többszörös gyilkos vagyok. Irigyelnek, és gyűlölik a hatalmammat. Rómában visszatetszést kelt, ha egy nőnek ekkora befolyása van, még akkor is, ha nagyon óvatosan él vele.

A családomban történt minden egyes halálesetért engem hibáztattak. Azt állítják rólam, hogy jártas vagyok a méregkeverésben. Ó, vétkeztem! De nem úgy, ahogy ők gondolják. Csak akkor borzadok el magamtól, ha visszatekintek az ifúságomra. Megrökönyödöm-e, ha rá, a szerelmemre gondolok? Nem. De a lelkemmel fizettem azért, mert szerettem őt.

Az öregkor becsapja az embert. Járás közben fáj a térdem, de ha mozdulatlanul ülök, nem érzem, hogy olyan sokat változtam volna ahhoz a lányhoz képest, aki egykor voltam. Azzal győzködöm magam, hogy ugyanolyan vagyok. Aztán lenézek a sáfrányszínű stólám redőiben nyugvó kezemre, és látom a szinte áttetsző bőr alatt futó kék ereket. Nem menekülhetek a valóság elől. Ennek ellenére mégis azt hiszem, hogy a lényeges dolgokban ugyanaz az ember vagyok, aki tizenöt vagy húszévesen voltam. Manapság a megtisztelő Julia Augusta néven szólítanak, de még mindig bennem él Livia Drusilla, a fiatal lány. Teljesen bizonyos, hogy azok a döntések formáltak olyanná, amilyen most vagyok, melyeket az a lány hozott meg oly sok évvel ezelőtt.

Egyre közeleg az idő, amikor félre kell állnom, hogy helyet adjak az élet báljában az új vendégek számára. Ezért fel kell készülnöm arra, hogy

megmagyarázzam tetteimet az istenek előtt. Legfőképp pedig arra, hogy elszámoljak fiatalkori önmagam tetteivel.

Szerelmem lejegyezte életét az utókor számára. Természetesen a visszatszést keltő eseményeket elhallgatta, de én olyan titkosírással örökítem meg ifjúságomat, melyet csak én ismerek. Őszinte leszek, hisz nincs értelme hazudni az isteneknek.

Bátorságot meríték, hogy vissza tudjak emlékezni azokra a napokra, amikor még Livia Drusilla voltam. Kíváncsi vagyok, meg tudom-e tenni anélkül, hogy beleborzonganék.

Már napokkal annak bekövetkezte előtt tudtam a gyilkosságról, mely megrengette a talpunk alatt a földet, és mely elevenen él egész Róma emlékezetében.

Láttam három férfit elvonulni apám dolgozószobájába, ahonnan ezután semmilyen zaj, még a leghalkabb suttogás sem szűrődött ki. Mit csináltak ott, ha nem beszélgettek?

Mindig is nagyon kíváncsi természetű voltam, de akkoriban már nem csak véletlenszerűen faggatóztam, mint a gyerekek, hisz elmúltam már tizennégy éves. Mindent meg akartam tudni arról a világról, melyben az apám tevékenykedett, és a férfiakról, akik az uralmuk alatt tartották azt. Tudtam, hogy soha nem léphetek be oda, mégis úgy vonzott magához, mint az égbolt a szárnyát bontogató madarat.

Apám dolgozószobája csak egy hosszú és súlyos, málnaszínű gyapjúfüggönnyel volt elválasztva az átriumtól. Lábujjhegyen osontam a függöny felé, olyan közel mentem hozzá, hogy az arcom majdnem hozzáért a durva szövethez. Mozdulatlanul álltam, hallgatóztam, és meglepődve tapasztaltam, hogy semmilyen hangot nem hallok.

Hozzászoktam, hogy a dolgozószobából mindig kihallatszik a beszélgetések lármája. Miért voltak akkor olyan csendben? Titkokat osztottak meg egymással? A húgom és én gyakran sugdolóztunk. A rabszolgáink

is sokszor visszafojtották a hangjukat. A suttogás kislányok és rabszolgák szokása volt, nem olyan férfiaké, mint az apám.

Meg sem moccantam, hegyeztem a fülem. Először semmit sem hallottam. Aztán valaki halkán, de hallhatóan megszólalt.

– Ne csak őt.

– Mégis hány halállal lennél elégedett, Tiberius Nero? – kérdezte egy másik hang.

– Annyival, amennyi ahhoz kell, hogy biztonságban legyünk – válaszolt az első hang. – Hidd el, hogy nem vagyok vérszomjas, de most mindannyian az életünket kockáztatjuk. Ne legyünk ostobák!

– Újabb proskripciók?

Proskripciók. Még a születésem előtt, Sulla diktatúrája alatt férfiak nevét írták ki a falakra. Azokét, akik ellentmondtak a zsarnoknak; vagy akiknek a rokonai, barátai tették ugyanezt; akik annyi vagyont halmoztak fel, hogy irigységet keltettek vele másokban; vagy bármi olyat tettek, ami Sulla és az emberei számára gyanús vagy nemkívánatos volt. A rómaiak pedig vadállatokként vadásztak azokra, akiknek a neve a falakon szerepelt.

Apám felemelte a hangját – annyi elszántság és megvetés halmozódott fel benne, hogy elfelejtett halkán beszélni.

– Nem fogom hagyni. És Brutus sem fogja. Elég baj az, hogy egy embert már így is tárgyalás nélkül kell a halálba küldenünk.

Ismét elnémultak.

Borzongás futott végig rajtam. Mert már majdnem mindent tudtam. Tudtam, hogy merényletre készülnek, tudtam, ki lesz az áldozat, és tudtam, hogy az apám is az összeesküvés része.

Apámnak nem lett fia, két lánya közül pedig én voltam az idősebb. Sokkal gyakrabban osztotta meg velem a gondolatait, mint ahogy ez egy lányos apa esetében várható lett volna. Távoli háborúkról és királyságokról mesélt nekem, én pedig az ő szemén keresztül láthattam meg a birodalom legtávolabbi szegleteit. Beavatott abba is, mi a véleménye egyik-másik közszereplőről. Gyakran adott hangot elégedetlenségének. Vagyonos, befolyásos nemesi családba született, majd örökbefogadás

útján egy másik része lett, és mindig is közhivatalra szánták. Korábban fontos katonai és kormányzati pozíciókat töltött be. Julius Caesar uralma alatt nem játszhatott szerepet Róma kormányzásában, legalábbis a saját elveit követve nem.

Azt hiszem, gyerekkoromban csak azért beszélt nekem a politikáról, hogy könnyítsen a lelkén. Amikor néha kérdeztem tőle valamit, meglepetten mosolygott rám, mintha megdöbben volna azon, hogy mindent megjegyeztem, amit mondott. Ahogy egyre nagyobb lettem, szinte már várta a kérdéseimet.

Apám sokszor hozta szóba a szabadságot és a kormányzást. Azt mondta, Caesar nemcsak diktátor – mely egy törvény által szabályozott, tiszteletre méltó hivatal volt –, hanem zsarnok is. Öt évvel korábban polgárháborút szított Rómában, és magához vette a hatalmat. Megdöntötte a szenátus fennhatóságát, és kénye-kedve szerint uralkodott. Annyira öntelt lett, hogy képes volt a saját nevét adni a legszebb nyári hónapnak. Később felbujtotta a támogatóit, hogy követeljék ki számára a koronát, és ezáltal királynak nevezhesse magát. Tudtam, apám meggyőződése szerint ez a férfi fogja tönkretenni a köztársaságot. Abba ugyanakkor nem avatott be, hogy a barátaival együtt meg akarták ezt akadályozni.

Most is látom magam, ahogy tágra nyílt, sötét szemmel meredek a függönyre, és feszülten hallgatózom. Látom a karcsú, vörös hajú lányt, aki elfehéredett arccal álldogál ott. Nem rémített meg a tény, hogy Caesar meg fog halni. Arra tanítottak, hogy Róma ellenségeként tekintsek rá, ráadásul soha nem találkoztam még vele. Csak távolról figyeltem őt, amikor győzelmi mámorban végiglovagolt a Via Sacrán, és halvány, ironikus mosoly ült ki az arcára, miközben az emberek éljenzését hallgatta. De azt tudtam, hogy az apám veszélyben van. Caesar soha nem bocsátott volna meg azoknak, akik az életére törnek.

Lehet, hogy véletlenül zajt csaptam, vagy észrevétlenül meglebbentettem a függönyt. A dolgozószobában lévő egyik férfi megérezte, hogy ott vagyok, és félrerántotta a leplet. Egy pillanatra megállt a szívem. Apám barátai elborzadt arckifejezéssel bámultak rám.

Apám is megriadt, majd zavartan és gyorsan nyugtatni kezdte őket.

– Ne aggódjatok miatta! Senkinek sem fog beszélni.

– Az istenekre! – kiáltott fel Tiberius Nero, a legfiatalabb összeesküvő.

– Túl sok embernek fecsegünk, és most már a lányod is tudja? Ez már abszurdum!

Egy másik férfi, egy ősz hajú szenátor, aki bíbor szegélyű tógát viselt, a szemembe nézve kérdezte:

– Mit hallottál, gyermek?

A hangsúlya halálra rémisztett. Elszorult a torkom, suttogni is alig tudtam.

– Azt hiszem... meg fogjátok ölni Caesart.

A szenátor vonásai megkeményedtek. Úgy tűnt, mintha azt kívánta volna, bárcsak eltehetne láb alól, mert akkor biztos lehetne a hallgatásomban.

– Nyugalom, barátaim! – szólalt meg az apám. – Senkinek nem fogja elmondani. Ugye, Livia Drusilla?

Összeroskadva álltam a félelem és szégyen súlya alatt, de mivel az apám ilyen hivatalosan, a teljes nevemen szólított, kiegyenesedtem.

– Semmit nem fogok mondani – bizonygattam.

– Ha mégis beszélne... – kezdte Tiberius Nero.

– Nem fog – vágott közbe az apám. – A szavát adta. Higgyétek el nekem, hogy a lányom se nem hazug, se nem bolond.

Tiberius Nero úgy nézett rám, mint a férfiak a rabszolgákra, akiket áruba bocsátanak nekik.

– Ő az...?

– Igen, az elsőszülöttem – erősítette meg az apám.

– Vagy úgy – felelt Tiberius Nero.

Nem tetszett, ahogy meresztette rám a szemét. Álltam a tekintetét, és felszegtem a fejem. A következő pillanatban félrenézett.

Magas férfi volt, hegyes orral és vizenyős szemmel. Akkor töltötte be a harmincnyolcadik évét. Korábban még soha nem láttam. A másik két férfi régi barátságban állt az apámmal. Mindkettő engem fürkészett, próbálták kitalálni, van-e elég eszem ahhoz, hogy megőrizsem a titkukat.

Mindhárman nyugtalanul hagyták el a házunkat. Amikor elmentek, az apám átkarolt.

– Lányom, tudhatnád, hogy nem illő kihallgatni a férfiak beszélgetését. Anyáddal nem így neveltünk téged.

Készültek belőlem feltörni a könnyek, ezért a vállába temettem az arcomat. Utáltam, amikor megfeddett, bár soha nem volt velem durva.

– Ó, apám...

– Jó-jó.

– Féltetek – mondtam neki fojtott hangon.

– Nincs miért – suttogta. – Nekem nem lesz nagy szerepem. Csak a szenátorok fognak benne részt venni. Én pedig pár más férfival készen állok majd arra, hogy betöltsék valamilyen hivatalos tisztséget, amikor már szabad az út. Ez nem hangzik túl hősiesnek vagy veszélyesnek, ugye?

– De te is része vagy az összeesküvésnek, mely Róma leghatalmasabb emberének életére tör. Nagy veszélyben leszel, ha nem jártok sikerrel.

Borzalmas képek árasztották el az elmémet: Caesar elrendeli apám kivégzését, vagy nemes családunkra való tekintettel csak egy tört és egy levelet küld neki, melyben felszólítja, hogy mentse meg a becsületét.

– A tervünk nem fog kudarcba fulladni – biztosított apám.

– Azt hiszem, akkor is veszélyben leszel, ha sikerrel jártok. Nem épp te mondtad, hogy az emberek szeretik Caesart? Biztos lesznek olyan barátai, akik bosszút akarnak majd állni érte.

– Neked csak annyi a dolgod, hogy senkinek ne beszélj erről, és akkor minden rendben lesz – szorította meg a vállam. – Tiberius Nero...

– Mi van vele, apám?

– Ő Caesar hivatalnoka volt, de átállt a mi oldalunkra. Kiváló származású, remek ember. Valójában másod-unokatestvérek vagyunk.

Semmit nem feleltem erre.

– Hozzá fogsz menni feleségül.

Apámnak az elkövetkező egy-két évben egyébként is férjet kellett volna keresnie nekem, ezért nem ért váratlanul ez a bejelentés. Ennek ellenére rémület fogott el, és rögtön kimondtam, ami az eszembe jutott:

– Azért adsz hozzá, hogy rávedd az árulásra Caesarral szemben?

– Természetesen nem. Hogy mondhatsz ilyet! – háborodott fel, de kerülte a tekintetemet.

Tudtam, hogy a feltételezésem helyes, legalábbis valamilyen szinten az. Én – vagyis a hozományom és az apámmal való szövetség kiváltsága – voltam a mézesmadzag. De nem kellett volna nyíltan kimondanom, hogy a velem való házasság árán akar rávenni egy férfit, fordítson hátat a régi elveinek. Éretlen és ostoba dolog volt ilyen kendőzetlenül beszélni erről a témáról.

Akkoriban gyakran megfontolás nélkül mondtam ki mindent, amit igaznak véltem. Anyám egy nyírfavesszővel próbált leszoktatni erről a viselkedésről, de nem járt sikerrel. Apám engedékenyebb volt. Olykor csak kuncogott azon, amit mondtam, és azt javasolta, gondolkodjak még egy kicsit. Néha úgy láttam, egyenesen örül annak, amikor a szavaim megakasztják vagy gondolkodásra késztetik.

A dolgozószoba egy különleges hely volt számomra, mert itt tudtam a legjobban elbeszélgetni az apámmal. Mindig ott lebegett benne a pergamentekercsekre kent olaj illata. Két falon polcok sorakoztak apám kedvenc könyveivel – történelmi, politikai és filozófiai írásokkal, valamint olyan férfiak életrajzával, akik a köztársaságért harcoltak. Egy másik falat pompás freskó díszített, a zamai csatát ábrázolta. Az egyik sarokban egy falfülke volt Cincinnatus, az önzetlen hazafi mellszobrával, aki megmentette Rómát a megszállóktól, majd azonnal lemondott a hatalomról. Ebben a szobában mindig közel éreztem magam az apámhoz, és tudtam, hogy fontos vagyok neki.

Görcsbe rándult a gyomrom, mert megbántottam, pedig az egész világon épp ő volt az, akinek a leginkább örömet szerettem volna okozni.

– Haragszol rám? – kérdeztem.

– Most menj, gyermekem! – válaszolt, és homlokon csókolt.

Elindultam kifelé, de eszembe jutott még valami. Hátrafordultam. Apám az íróasztala fölé hajolt, valamilyen levelet olvasott. Acélszürke hajú, izmos férfi volt, családjunk kősziklája.

Tudtam, hogy csendben kellene maradnom. Már így is elég okot szolgáltatott arra, hogy megharagudjon rám. De eluralkodott rajtam a félelem, és muszáj volt megnyugvást találnom, ezért visszamentem hozzá.

– Apám, ki fogja kormányozni Rómát Caesar halála után? – suttogtam a fülébe.

– A szenátus. Ki más?

– De te mindig azt mondd, hogy a szenátus nem tud kormányozni. Már csaknem száz éve ontják egymás vérének az emberek. Nem lesz rosszabb a helyzet Caesar halálával?

– A szenátus igazságosan fog kormányozni, és az emberek hűségesek lesznek a döntéseihez. Marcus Brutus rátermett, becsületes férfi, ő fog vezetni minket.

Brutus fontos ember volt a szenátusban. Sőt, közvetlen leszármazottja annak a férfinak, aki évszázadokkal ezelőtt sikeres felkelést vezetett Róma gonosz királya, Tarquinius ellen. Brutus felmenőinek köszönhattuk a köztársaság megalapítását, amit senki más nem mondhatott el magáról. Teljesen természetes volt, hogy Caesar ellenfelei vezérként tekintettek rá.

– Erről többet nem beszélünk. Most menj, Livia!

Pár lépést tettem előre, de megtorpantam. Csak akkor tudatosult bennem, hogy ez a nap személy szerint rám is hatással lesz.

– Sehogy sem lehet elkerülni azt, hogy hozzámenjek Tiberius Neróhoz?

– Már odaigértelek neki, gyermekem.

– Azt is mondhatnád, hogy meggondoltad magad, nem?

– A szavamat adtam.

– Nem kedvelem őt, apám.

– Nem kedveled? Nem is ismered. Kezdesz nagyon feldühíteni, Livia. Most... – Elhessintett a kezével.

Könnytől égő szemmel szaladtam ki a kertbe. Hogyan tudott apám Tiberius Nerónak ígérni? Ez a férfi azonnal ellenszenvet keltett bennem. Úgy

bámult rám, mintha csak egy rabszolgát méregetne, és elfordult, amikor álltam a tekintetét; ráadásul úgy tett, mintha észre sem vett volna.

Mit értett apám azalatt, hogy rendes ember? Pontosan azt mondta, hogy *kiváló származású, remek ember*. Amennyire én láttam, a származásán kívül semmi kiváló nem volt rajta. Sem a kinézete, sem a modora. Emlékszem a beszélgetésük egyik részletére. Ő javasolta azt, hogy rendeljenek el proskripciót, nem? Képes lenne másokat elítélni a szövetségeik és véleményük miatt, csak hogy megvédje magát. *Mégis hány halállal lennél elégedett, Tiberius Nero?* – kérdezték tőle. *Annyival, amennyi ahhoz kell, hogy biztonságban legyünk* – hangzott a felelet. Hát így beszél egy remek ember?

A kertünk úgy nézett ki, akár egy hatalmas udvar; az otthonunk szíve és központja, melyet mind a négy oldalról falak öleltek körül. Ide nem szűrődött be az utca zaja – olyasféle hatást keltett, mintha nem is Rómához, hanem valami falusi vidékhez tartozna. Március elején jártunk, pár virág már szirmot bontott, sejtetve a kert eljövendő tavaszi pompáját. Ez a hely volt a menedékem. Itt legalább néhány pillanat erejéig egyedül lehettem, és elrendezhettem a gondolataimat.

Teljesen felkészületlenül ért a csapás, melyet ez alkalommal elszenvedtem. Mintha apám azt mondta volna, hogy nem számítok neki. Áruba bocsátott, majd elhessegetett maga mellől. Ennél már csak az lehetett volna rosszabb, ha végképp elvesztem őt, és ezt kockáztatom, ha fény derül a Caesar elleni összeesküvésre.

A kert északi részén fekvő kis tó mellett állt Diana szobra. A mester vadászként ábrázolta az istennőt, és életteli színeket festett rá. Haja olyan árnyalatú volt, mint az érett gabona, szeme pedig szürke, mint a viharfelhők. Úgy nézett ki, akár egy velem egykorú lány, aki az istenek szabadságát élvezi. Térd fölött érő tunikát viselt, egyik lábával előrelépett, kezében pedig íjat tartott.

Azt beszélik, hogy az olimposziak közül Diana szereti leginkább a római embereket. Soha nem tűnt számomra olyan távolságtartónak és elérhetetlennek, mint a többi isten és istennő.

Körbenéztem, hogy meggyőződjem arról, csakugyan egyedül vagyok-e, majd Diana szobrához mentem, és tenyeremet felfelé fordítva, esedezve nyújtottam ki a karom.

– Istennő, nem hoztam neked áldozati ajándékot. De ígérem, hamarosan, tényleg nemsokára, kapsz tőlem valamit. Könyörgöm, bármi is történjen Caesarral, kérlek, nagyon kérlek, ne hagyd, hogy baja essen az apámnak! És kérlek, intézd el, hogy ne kelljen feleségül mennem Tiberius Neróhoz!

Közvetlenül ezután egy rabszolga jelent meg a kertben, engem keresett a vacsora miatt. Tudtam, hogy anyám mérges lesz, ha nem igyekszem, ezért besiettem a házba, és csak az étkező bejárata mellett álltam meg, hogy megmossam a kezem a rézedényben. Az első fogás már ott várt rám a helyiség közepén lévő asztalon. Apám és anyám a kereveten feküdtek, és ettek. Tizenegy éves húgom, Secunda az étkező harmadik fekhelyét foglalta el. Leültem mellé.

Anyám, mint mindig, fenséges ruhát öltött magára a vacsorához. Drága smaragdlánc lógott a nyakában, apámtól kapta ajándékba. Tűzvörös haja feltűzve, göndör fürtjei koronaként ékeskedtek a fején. Természetes előkelőség áradt belőle, fekvő teste vonzotta a tekintetet, stólája lágy redőkben omlott rá. Az emberek azt mondták, hasonlítok rá, de csak a hajszínünk volt egyforma, kecsességét egyáltalán nem örököltem.

– Nos, lányom – szólított meg –, apád elmesélte, hogy téged is beavatott a titokba.

Apámra pillantottam, akinek megfeszült az állkapcsa, és jelentőségteljes tekintetet vetett rám. Úgy éreztem, arra az ígéretemre akar emlékeztetni, hogy nem beszélek a Caesar elleni összeesküvésről.

Tudtam, hogy anyám a közelgő házasságomra utal, ezenkívül semmi mást nem sejt. A szemébe néztem, úgy feleltem neki.

– Apám mondta, hogy férjhez kell mennem. – Nem tudtam megállni, hogy ne folytassam. – De remélem, meggondolja magát.

Csendesen beszéltem, és a tányéromra meredtem, melybe egy rabszolga épp párolt halat szedett.

- Miért reméled, hogy meggondolja magát? – vont kérdőre anyám.
- Mert nem kedvelem Tiberius Nerót.

A húgom zavartan felvihogott mellettem.

- Alfidia... – kezdte az apám, hogy elcsendesítse anyámat.
- Nem. Kérlek, Marcus, miért ne hagynánk Liviát beszélni? Máskor örülsz, ha fecseg. Livia, sajnálattal hallok, hogy nem kedveled a jövődöbelidet. Meg tudod mondani, milyen kivetnivalót találsz benne?

– Nem hiszem, hogy jellemes ember. Hol ezen az oldalon áll, hol azon, és ez alapján nem mondanám hűségesnek. A beszédéből úgy tűnik, mintha gyáva lenne.

– Rosszul ítéled meg – tiltakozott apám. – Ha valaki képes belátni a saját hibáit a politikában, és észre térni, az nem hűtlenségre, hanem bölcsességre utal. Igazad van abban, hogy Tiberius Nero óvatos ember, de ki vetheti ezt a szemére ilyen időkben? Bátor férfi, és jó katona.

- Nem hiszem.

Lesütött szemmel ugyan, de ellentmondtam az apámnak, holott semmire nem tudtam alapozni a véleményemet.

– Akkor miért van az, hogy Caesar többször is kitüntette a csatákban való helytállásáért? Márpedig Caesar, akármit is mondjanak róla, jól ítéli meg az embereket.

– Csakugyan? – vontam fel a szemöldököm. – Ezért lett Brutus a jobbkeze?

Apám kővé dermedt. Talán egy pillanatig azt hitte, elárulom, hogy Brutus részt vesz a Caesar elleni összeesküvésben. Anyám is észrevette a megdöbbenését, de nem értette az okát.

– Látod? – fordult apámhoz. – Ez van, ha elkényezteted. Bocsáss meg, de csak magadat okolhatod. Fontos ügyekről beszélsz neki, és egyre táplálsz a büszkeségét. Aztán meg mentegedet, ha nem engedelmeskedik nekem. Nem csoda, ha azt hiszi, hogy visszafelelhet az apjának a vacsoraasztalnál.

– Apám – szólaltam meg –, azt tanítottad nekem, hogy őszinteség nélkül nincs becsület. Én csak az igazat mondom. Vagyis azt, amit igaznak hiszek – tettem hozzá alázatosan.

– Menj aludni! – utasított anyám. – Nem érdeemled meg a vacsorát.

Könyörögve néztem apámra. Nem érdekelt a vacsora. Az étel kősziklaként ült volna a gyomromban. Arra vágytam, hogy apám a védelmemre keljen. De nem mondott semmit.

– Menj! – sürgetett anyám.

Felálltam, a hálószobámba mentem, ahol rávetettem magam az ágyra, és sírva fakadtam.

A kis ablakon keresztül beszűrődő napfény egyre halványabb lett. Mire beesteledett, már elapadtak a könnyeim. Az ágyamon ültem, és az ablakon keresztül néztem a félholdat. Azon merengtem, meddig élhetek még ezek között a falak között, mielőtt Tiberius Nero felesége leszek. Reméltem, elhúzódik majd a jegyességünk, bár meglehetősen alaptalanul. Sok velem egykorú lány ment már férjhez.

A házasság gondolata önmagában nem volt félelmetes számomra, de semmi sem vonzott Tiberius Neróhoz, sőt, minden porcikám tiltakozott az ellen, hogy a felesége legyek. Azt latolgattam, hogyan tudnék kibújni e kötelesség alól. Mi lenne, ha úgy viselkednék az esküvőn, mint egy őrült, vagy habzó szájjal a földre vetném magam, mint aki rohamot kapott? Akkor Tiberius Nero biztos nem akarna feleségül venni. Vagy tegyük fel, nem leszek hajlandó kijelenteni a szertartáson, hogy hozzá akarok menni, esetleg kiköpöm a megszentelt ostyát a számból. Akkor nem lenne házasság. Csak önmagam megnyugtatóására vettem sorra ezeket a lehetőségeket. Próbáltam azt hinni, hogy a frigy nem elkerülhetetlen. Aztán visszafeküdtem az ágyra, és álomba sírtam magam.

Nagyon különös képek jelentek meg előttem.

Egy tükörfényesre csiszolt, vörös kőlépcsőn másztam felfelé, és kotkodálást hallottam. Egy csirke volt a lábamnál, és csillogó, kíváncsi szemmel nézett fel rám. Véres volt a tolla, de úgy látszott, nincs semmi baja. Az állat eltűnt, én pedig egy kanyargós ösvényen találtam magam, és egy

óriási, buja növényzetű kert felé tartottam, mely tele volt virágokkal. A kert közepén Diana hatalmas szobra állt, s a szemem előtt elevenedett meg. Lelépett a talpazatról – egy nőstény oroszlány kecsességével és erejével mozgott.

Diana életteli arca sokkal szebb volt, mint bármely szoboré, és lámpásként ragyogott.

– Én vagyok a római emberek védelmezője – szólalt meg az istennő. – Ajándékot ígértél nekem. Tudod, mi lesz az?

Megráztam a fejem.

– Esetleg egy bárány?

– Várj, és majd idővel rájössz – simogatta meg az arcom.

Másnap este a szüleim a barátaikhoz voltak hivatalosak, ezért a húgom és én kettesben vacsoráztunk. Csak piszkáltam az ételt. Még az osztrigát is íztelennek éreztem, pedig azt nagyon szerettem. Secunda látta, mennyire szenvedek, ezért vigasztalni próbált.

– Gondolj arra, hogy ha férjhez mész, anyánkhoz hasonlóan lesz egy saját háztartásod, amely fölött te rendelkezel! Azt biztos szeretni fogod.

– De azt nem fogom szeretni, hogy Tiberius Nero felesége leszek.

Később a hálósobámban Arisztotelész *Politikájának* egy részletét olvastam, melyet nemrég kezdtünk el tanulmányozni a tanítómmal. Csak akkor tettem le a pergamentekercset kis íróasztalomra, amikor hallottam anyám és apám érkezését. Anyám mindig megszidott, ha sokáig maradtam fenn, és az olajlámpa fényénél olvastam. Eszembe jutott, mit mondott Secunda, és arról ábrándoztam, hogy már férjezett nő vagyok, s akár hajnalig is olvasgathatok, ha úgy tartja kedvem. Habár mégsem, hiszen a férjem mellett kell majd feküdnöm, nem?

Tudtam, hogy a házasság a testemtől is áldozatokat fog követelni. Valójában egyszer már rajtakaptam az intézőnket egy rabszolgával, miközben állva szeretkeztek a konyhában. A ruhájuk derékig fel volt tűrve,

emlékszem a lábukra is. A lányé fehér és vékony volt, a férfié pedig sötét és szőrös. A leány az asztalra dőlt, míg az intéző kéjesen nyögött. A látvány visszataszított. Olyanok voltak, mint a párzó állatok. Nem akartam arra gondolni, hogy ez a jövőben velem is megtörténhet, és egyszer én leszek a lány helyén.

Az én vágyaim nem ilyen jellegűek voltak, hanem álomszerű köd lengte őket körül. Egy fiatal férfi arcát képzeltem magam elé, mely olyan gyönyörű, mintha csak Pheidiasz keze munkája, a belső tökély megnyilvánulási formája lenne. Ő és én, mint két tiszta lélek egyesülünk majd abban az éretnes szerelemben, melyről Platón is írt.

Ostoba voltam, mikor azt hittem, hogy egy nap majd egy eszményképhez megyek feleségül, és elragadtatott szerelemben fogok élni. De akkor már tudtam, hogy ez soha nem következik be, mert Tiberius Nero felesége leszek.

Épp készültem elfújni a lámpás pislákoló lángját, és ágyba bújni, amikor kopogást hallottam az ajtómon. Apám lépett be a szobámba.

– Gyere velem az átriumba! – kért.

Egy kendőt terítettem hálóruhám fölé, és engedelmeskedtem neki. Csak egy kis lámpás világította meg az átriumot. A bejárat melletti oltáron, a Lar istenek szobra előtt égett, akik a családokat oltalmazták.

Apám az oltár melletti magas és széles szekrényhez ment, és kinyitotta annak egyik ajtaját. A polcokon viaszmaszok sorakoztak, komor ábrázatú férfiak képmásai néztek vissza rám.

– Ugye tudod, kik ezek, Livia?

– Az őseid.

– És a tieid is. Nemzedékről nemzedékre mind magas tisztséget viseltek. Még olyan is volt köztük, aki hadsereget vezetett, és Rómáért harcolt. Az ő vérük folyik az ereidben.

Apám gyakran beszélt nekem Róma történetéről és arról, milyen szerepet játszottak benne a saját felmenői. Történetei mindig felkavartak, és azt az érzést keltették bennem, hogy ismerem az előttünk élt férfiakat, akik a sorsunkat formálták. Azt kívántam, bár lehetséges volna, hogy én

is azok közé a hősök közé tartozzam, akikről mesélt nekem. De mégis hogyan vihetne véghez Róma érdekében nagy tetteket egy nő?

– Livia, kiskorod óta tudom, hogy különleges vagy. – Apám rátette a kezét a fejemre, és egy szemvillanásnyi ideig láttam megcsillanni a fogán a lámpás fényét, amint elmosolyodott. – Vannak, akik azt gondolják, nem úgy neveltelek, ahogy kellett volna. De soha nem éreztem úgy, hogy hiábavaló lett volna olyan értelmes lényként kezelni téged, mint amilyen én is vagyok, vagy hogy felesleges volt gondolkodásra bátorítani. Talán egy nap nagyon bölcs nő válik majd belőled. Csak ügyelj arra, hogy jó is legyél, ne csak bölcs, rendben?

– Igen, apám – feleltem megilletődve a szavaitól.

– Meglehet, hogy Tiberius Nero nem az az ember, akit megérdemelnél.

– Akkor... – Már készen álltam apám karjaiba omlani, és hálálkodni neki azért, amiért felszabadított a kötelezettségem alól.

– Nem azt mondom, hogy nem jó ember. Csak azt, hogy meglehet... meglehet, nem őt választanám neked, ha nem lenne megkötve a kezem. Figyelj rám, lányom! Nem fogok neked megparancsolni semmit, hanem úgy szólok hozzád, mint egyik ember a másikhoz. Nehéz időket élünk. Meg kell küzdenünk a szabadságért. Róma jövője a tét. Fontos, hogy Tiberius Nero közel álljon hozzánk. Ő Caesar egyik legnagyobbra tartott hivatalnoka, és sok barátot szerzett a katonák között. Szükségünk van a támogatására. Érted?

Összeszorítottam az ajkam, lehorgasztottam a fejem, és bólintottam.

– Ha fiú lennél, és arra kérnélek, hogy ragadj kardot, és harcolj Rómáért, noha ez az életedbe kerülhet, nemet mondanál nekem?

A fejem ingattam.

Apám az állam alá tette a kezét, és felemelte az arcom. Elsimított egy rakoncátlan fürtöt a homlokomból.

– Szerintem bátran indulnál csatába. Vagy rosszul gondolom?

– Nem.

– Csak annyit tehetsz az ügyünkért, hogy feleségül mész ehhez a fér-fihoz.

– Szívesebben halnék meg egy csatában.

Amint kimondtam ezeket a szavakat, tudtam, hogy nem igazak. Csatában harcolni? Igen, azt örömmel tenném. De meghalni? Még a hősi halál gondolata sem állt hozzám közel.

Apám szomorúan mosolyodott el.

A fejembe ötlött egy gondolat: én soha nem fogok csatában meghalni, de apámra még várhat ilyen sors. Ugyan fiatal voltam, de úgy gondoltam, hogy Caesar halála után káosz tör ki, hisz ő az a férfi, aki összetartja az államot. Mindenféle ismeretlen veszéllyel kell majd szembenéznünk. Ha a Tiberius Neróval kötött házasság segít apámnak a talpon maradásban, akkor hozzá kell mennem.

– Feleségül megyek Tiberius Neróhoz – jelentettem ki, majd rávettem magam arra, is hogy hozzátoldjam: – Ha Róma szabadságáról van szó, akkor örömmel megteszem.

Apám lehajolt, és megcsókolta az arcomat.

– Nemcsak hogy feleségül kell hozzá menned, hanem jó hatást is kell rá gyakorolnod – folytatta egy perc múlva. – A vele való szövetség ingatag lábakon áll. De ha fontos lesz neki, ha a kedvére teszel, szerető feleséggént viselkedsz vele, és képes vagy magadhoz láncolni az igaz érzelmek kötelekével, lehet, hogy kikéri a véleményedet fontos ügyekben. Soha ne nőj fölé; legyél a bizalmasa és a barátja! Csak óvatosan! Érted, mit mondok?

– Igen, apám.

– Nemes ifjak anyja lesz neked – nézett rám büszkén, elérzékenyülve.

MÁSODIK FEJEZET

Március idusának reggelén a húgom és én egy görög drámát olvastunk Xenonnal, a tanítónkkal. Épp ott jártunk, amikor Antigonét élve eltemetik. Bal kezem negyedik ujján aranygyűrűt viseltem: ez volt az a jegyajándék, melyet Tiberius Nero küldött nekem eljövendő házasságunk zálogaként.

Egy rabszolga lépett be a szobába, és közölte, hogy apám azonnal beszélni akar velünk, mert valami nagyon fontos dolog történt. Azt is mondta, hogy a tanítónak aznap már nem kell velünk foglalkoznia. Xenon megdöbbszent, amiért ilyen váratlanul bocsátják el, ráadásul mindezt egy rabszolga teszi. Secunda sem tudta mire vélni a dolgot. Apánk soha nem szakította félbe a tanóránkat.

Biztos voltam abban, hogy ez a váratlan esemény nem lehet más, mint a Caesar elleni merénylet. Kiszáradt a szám. Vajon Caesar már halott? Vagy nem sikerült megölni? Lehet, hogy még mindig él, és kész bosszút állni az ellenségein, köztük az apámon is?

Anyám ott állt apám mellett a dolgozószobában, és úgy festett, mintha megnyílt volna a talpa alatt a föld. Férje keze a vállán pihent.

– Nagyszerű nap ez a mai, lányaim. Hírt kaptam, hogy Caesar halott. A zsarnok, aki *király* akart lenni. – Apám fintorgott, mikor kiejtette a rómaiak által elátkozott „király” szót. – A szenátus tagjai ölték meg.

Szenvtelenül osztott meg velünk pár részletet Caesar halálával kapcsolatban, majd végigfuttatta tekintetét anyámon, a húgomon és rajtam.

– Nektek hármótoknak itt kell maradnotok. Lehet, hogy lázongás tör ki. Elmegyek a Forumra, megnézem, hogy állnak a dolgok.

– Neked is a házban kellene maradnod – jegyezte meg anyám.

– Marcus Brutus oldalán van a helyem – rázta apám a fejét, majd szó nélkül távozott.

Anyám azt mondta, nincs értelme ölbe tett kézzel várni a további hírekre, ezért a szövőszobába vezetett minket, ahol mindhárman munkához láttunk. De én továbbra is rettegetem.

– Bár ne ment volna el apánk! – sóhajtottam fel. – Az emberek biztosan felbolydulnak. A nép szerette Caesart.

Tudtam, hogy imádják őt a katonai győzelmeiért, ráadásul folyamatosan játékokkal, ünnepélyekkel és adományokkal kápráztatta el Róma lakosait. Ő lett a szegények megmentője. Ezzel ellentétben az emberek nem voltak jó véleménnyel a szenátusról, arról a hatszáz, főként arisztokrata férfiről, akik életük végéig a tanács tagjaiként tevékenykedtek.

– Remélem, a szenátus szigorúan bánik majd a csőcselékkel, ha forrongani kezdenek. Vasfegyelem kell az ilyeneknek – vélekedett anyám.

– Ha lázadás lesz, feljönnek a Palatinusra is? – kérdezte Secunda.

– Nem tudom – felelte anyám.

A Palatinus dombon laktunk, mely a római arisztokrata családok fő lakhelye volt. A mi házuk a domb északi oldalán állt, pont a Forumra nézett. Ha a nép bosszút akar állni Caesar halála miatt, elképzelhető, hogy feljönnek ide is, a mi környékünkre. Magam elé képzeltem, ahogy betörnek a házukba, hogy rajtunk töltsék ki a haragjukat.

– Anyám, ha kimegyek, megállok a küszöbön, és letekintek a dombról, talán látok valamit – vetettem fel. – Nem leszek veszélyben, csak kinézek egy pillanatra.

– Nem hallottad, hogy az apád azt mondta, bent kell maradnunk?

– De akkor tudnánk, mi történik!

Anyám megtiltotta, hogy kimenjek, de elküldte a Forumra az intézőnket, Statiust, hogy híreket hozzon nekünk. Miután ő távozott, a következőket mondta nekem:

– Livia, az apád barátai csak Caesart ölték meg, Marcus Antoniust nem bántották. Szerinted miért hagyták életben?

- Azért, hogy megmutassák, igazságosak, és nem bosszúszomjasak.
- De Antonius Caesar jobbkeze volt, nem?
- De.
- Apád bölcs és tanult ember, de néha túl nemes lelkű ahhoz, hogy a saját érdekeit nézze. – Anyám arca elkomorult. – Istenek az égben, mi lesz, ha a többiek, a többi vezető is túl nemes lélek?

Tudtam, mint ahogy egész Róma is, hogy Caesar szerelmi viszonyt folytatott Kleopátrával, Egyiptom királynőjével, és fiút nemzett neki, de ezt követően is római feleségével, Calpurniával élt. Később láttam, amint saját pizskában vonszolják végig a kövérkés asszonyt az utcákon. A merénylet előestéjén Calpurnia rémálmot látott. Rettegve ébredt arra a gondolatra, hogy férje nem tér haza élve a szenátus másnapi üléséről. Könyörgött Caesarnak, maradjon otthon, aki bele is egyezett felesége kérésébe. Ám másnap reggel Decimus Brutus – Marcus Brutus távoli unokatestvére és társa az összeesküvésben – tett náluk látogatást, hogy elkísérje Caesart az ülésre. A merénylők aznapra tervezték a támadást, és Decimus tartott attól, hogy ha késlekednek, fény derül mindenre, ezért felpiszkálta Caesar büszkeségét. Megkérdezte tőle, hogyan lehetséges, hogy Róma ura a házába menekül, mert a felesége rosszat álmodott...

Caesar végül elment a szenátus ülésére, melyet a Theatrum Pomeiumban tartottak. Ott egy szenátor a lába elé borult, és a tógájába kapaszkodott, mintha esdekelve könyörögne neki. Caesar próbálta magát kiszabadítani, de mielőtt ezt megtehetette volna, a többi összeesküvő rátámadt. Több mint ötvenen szúrtak belé tört, még egymást is megsebesítették a felfordulásban. Közülük sokan Caesar ellen harcoltak a legutóbbi polgárháború idején, azt követően pedig kegyelmet kaptak tőle.

Miután a diktátor meghalt, merénylői a Forumra sereglettek, a magasba emelték véres késeiket, úgy kiáltották: „Róma szabad! Róma szabad!”

Az emberek kitértek az útjukból. A legtöbb római polgár félelmet, nem pedig örömet érzett a hír hallatán. És mi is féltünk – az anyám, a húgom meg én.

– Ó, úrnőm! Felgyújtották a Theatrum Pomeiumot, és fosztogatók lepték el a piacnegyedet – tájékoztatta Statius anyámat, miután hazaért. – Erőszakkal betörnek a házakba és a boltokba.

– Deszkázzátok be az ablakokat, és szegezzétek be az ajtókat! – kiáltotta anyám.

Hosszú ideig az egész ház kalapácsütésektől visszhangzott. Anyám, Secunda és én a bejárat mellett álltunk, miközben négy rabszolga az ablakokkal foglalatосkodott. A húgomra néztem. Falfehér volt az arca.

Bármi megtörténhetett volna velünk. A megvadult csöcselék betörhetett volna az otthonunkba, mikor apám nincs ott, hogy megvédjen minket. Ki segített volna nekünk? A rabszolgák? Elmenekültek volna. A törvény és a közrend megsemmisült. Meggyalázhattak vagy megölhettek volna minket.

Amikor már az egész ház be volt deszkázva, hirtelen kísérteties csend telepedett ránk. Úgy éreztem magam, mint egy tehetetlen kis állat a vadász csapdájában. Ez teljesen új tapasztalat volt számomra. Akármilyen viszályok is dúltak eddig a római politikai életben, korábban soha nem kellett félnem semmitől. Nem tehattünk egyebet, csak vártunk. Anyám, Secunda és én már nem voltunk elég nyugodtak a szövéshez. Apám dolgozószobájában ültünk, és beszélgettünk. Aztán hirtelen éktelen dörömbölést hallottunk a bejárat ajtón.

Anyám a karjába zárt minket, és a mellkasához nyomta az arcunkat, mintha így akarna megkímélni bennünket attól, hogy lássuk, mi következik ezután. Felkészült rá, hogy gyilkosok tömege árasztja el a házunkat. Megtelt az orrom a parfümje illatával, és hallottam hevesen dobogó szívét.

Tudtam, milyen sebezhető a testem, milyen gyenge a húsom. Már láttam is magam előtt, ahogy gonosz kezek ragadnak el az anyámtól. Képzele-

temben minden oldalról ellenségek vettek körbe, mint ahogy Caesart is. Megbecstelenítettek, majd újra és újra belém döfték a törüket, mint ahogy a diktátorral is történt. Teljesen maga alá temetett a félelem.

Aztán egy ismerős hangot hallottam, mely szinte dalolt a megkönynyebbüléstől.

– A gazda az! – kiáltotta Statius a bejárat mellől. – Húzzátok ki a szegeket az ajtóból! Azt kiabálja, hogy engedjük be!

Anyám elengedett minket, felállt, és megigazgatta a stóláját.

Nemsokára apám is velünk volt már, és elmondta, hogy csakugyan volt némi zavargás és fosztogatás, páran meg is haltak, de összességében véve béke uralkodik a városban. A fejünkben megjelenő borzalmak nevetségesnek tűntek. Secunda és én egymásra néztünk, majd kibuggyant belőlünk a kuncogás. Még anyánk is nevetett. De tévedtünk afelől, hogy biztonságban lennénk.

Caesar temetése szigorúan politikai eseménynek minősült; csak apám vett részt rajta, az anyám, a húgom és én nem. Marcus Brutus és Caesar többi merénylője is tiszteletét tette.

– Lesz gyászbeszéd? – kérdeztem apámat, aki már indulásra készen állt az ajtó mellett. Tógát viselt, melynek gondosan rendezgette a redőit.

– Hogyne lenne – felelt. – Ez a szokás. Caesar bizonyos tekintetben jól szolgálta Rómát. Ezért megilleti a tisztelet.

– Ki fog beszélni?

– Antonius.

Hallottam, ahogy anyám nagy levegőt vesz.

– Azt mondd, uram, megengedték Antoniusnak, hogy beszédet mondjon az emberek előtt a Forumon?

Apám arckifejezése nyugtalan lett.

– Brutus döntése volt. Az egész temetés szervezését Antoniusra bízta.

– De miért? – tudakolta anyám.

– Hogy kiengesztelje. – Apám méregbe gurult. – Alfidia, Antonius nem olyan, mint Caesar. Ő egy élvhajász, részeges bolond. Könnyű megbékíteni. Brutus helyesen cselekszik, hogy próbál a kedvére tenni.

Apám mindig őszinte megbecsüléssel beszélt Marcus Brutusról, akit mindenki más is nagyra tartott a feddhetetlensége miatt. Caesarhoz hasonlóan ő is képes volt bizalmat ébreszteni másokban, bár varázsereje egy szűkebb, jól megválogatott tagokból álló csoportra korlátozódott.

Miután apám elindult a Forumra, anyám rám nézett, és a következőket mondta:

– Egyszer találkoztam Antoniusszal. Kicsi a szeme, mint egy disznónak. Apám mindig azt mondta, hogy a disznók okosabbak, mint a kutyák, de semmi hűség nincs bennük.

– Anyám, nagyapánk birtokán... – kezdte a húgom.

– Hallgass! Nem hozzád beszélek, te ostoba gyermek, hanem a nővéredhez. Menj be a tanítóhoz! Te pedig gyere velem a fogadószobámba! – villantotta rám a szemét.

Abba a kis helyiségbe mentünk, melyet anyám saját maga számára tartott fenn. Apám dolgozószobájához hasonlóan ezt is egy függöny választotta el az átriumtól. A falon polcok sorakoztak ritka görög agyagedényekkel. Nagyon régi darabok voltak, még a családjától örökölte őket.

– Ülj le! – mutatott a kereketre.

Engedelmeskedtem a parancsának, ő pedig helyet foglalt mellettem.

– Gyakran gondolkozom el azon, hogy a világban a nők az igazi felnőttek, a férfiak pedig megmaradnak gyermeknek. A nők mindig ott vannak, ha gyerek születik, ha egy beteg küzd az életéért, vagy amikor meghalnak az öregek, de a férfiak nem. A nők a hátukon cipelik a család túlélésének terhét. Érted, mit mondok?

– Igen – feleltem, bár nem nagyon tudtam, mire gondol. Számomra úgy tűnt, hogy a világon az összes fontos dolog a férfiak kezében van.

Anyám elsimított egy tincset az arcomból, de ebben nem volt semmi gyengédség.

– Nézd meg, milyen kócos vagy! Belepillantasz egyáltalán a tükörbe? És már majdnem férjezett nő létedre... – Elfintorodott. – Soha nem tetszett nekem, hogy az apád politikáról beszélget veled. Az a férfiak dolga. Nem értem, miért szereted, ha ezzel tömik a fejed.

– Mert fontos – feleltem. Amikor apámmal beszélgettem, olyan volt, mintha egy hegy tetején álltam volna, onnan nézve az élém táruló végtelen tájat. Ezzel szemben anyám csak a főzés megszervezésével, a gyapjú szövésével és a padló sepregetésével volt elfoglalva. Hol ebben az izgalom és a kihívás? – A politika fontos.

– Tényleg? Szerintem legtöbbször csak arról szól, melyik bolond hogy tud helyezkedni. – Anyám megvonta a vállát. – Biztos vagyok abban, hogy Caesar valóban olyan borzalmas ember volt, mint amilyennek az apád hitte. Minden hatalmat magának akart. Képzeld csak el, a nemesek úgy hajlongtak előtte, mintha a rabszolgái lennének! Ennek ellenére nagyon furcsának és nyugtalanítónak találom, hogy a szenátus ülésén gyilkolták meg. Miért engedi meg Brutus Caesar legfőbb csatlósának, hogy az emberekhez szóljon? – Anyám arca megfeszült. – Mégis mit gondolsz?

Úgy nézett rám, mintha azt hinné, belelátok Brutus fejébe, és tudom a választ a kérdésére.

Apám csak ritkán beszélt anyámmal a politikáról. Amennyire én láttam, anyámat nem is érdekelte a téma. Mégis bántotta, hogy nem ő, hanem én vagyok az, aki jobban érti a férjét ezekben az ügyekben. És most, hogy a politika veszélyt jelentett a családjára nézvést is, hozzám fordult.

– Anyám, vannak olyan politikusok, akiknek az a legfőbb céljuk, hogy a saját szemükben látszanak nagyszerűnek. Lehet, hogy Brutus is ilyen. Semmi értelme nincs annak, hogy beszélni hagyja Antoniust a nép előtt, amikor Caesar teste még ki sem hűlt. Azt hiszem, egy olyan férfi, aki nem a saját hírnevét, hanem Róma érdekeit tartja szem előtt, az száműzné Antoniust, vagy még rosszabb sorsot szánna neki. Brutus nagylelkűnek tűnik fel amiatt, hogy beszélni hagyja Antoniust, de attól tartok, nem gondolta ezt végig.

Anyám némán figyelt rám, keze a térdét markolta.

– Már így is zavargások törtek ki Caesar halála miatt – folytattam –, de azt hiszem, hogy ha Antoniusnak van egy csöpp esze is, akkor még jobban felkorbácsolja az emberek indulatait.

Anyám szinte észrevétlenül bólintott. Megnyugvást keresett a szavaimban, de én csak a félelmeit tudtam megerősíteni.

Az egész világ tudja, mi történt aznap a Forumon. Antonius a magasba emelte Caesar vérrrel átitatott tógáját, együttérzést ébresztve az emberekben. Felolvasta a diktátor végrendeletét, melyben az állt, hogy minden egyes római polgár pénzt örököl tőle, és az emberek hálásak voltak ezért. Mindezek következtében a többség vad gyűlöletet érzett Caesar gyilkosaival szemben.

Apám mogorva hangulatban ért haza. Szűkszavú parancsokat osztogatott. Egy órával később ő, anyám, Secunda és én legmegbízhatóbb rab-szolgáink kíséretében elhagytuk Rómát. Addig mentünk a lovas kocsival, amíg nyugaton alá nem bukott a nap. Aznap este egy útszéli fogadóban szálltunk meg. Secundának és nekem egy apró hálószoba jutott, mely tele volt egerekkel. Másnap reggel pedig folytattuk utunkat apám toscanai birtoka felé.

Később megtudtuk, hogy a nép azon az éjen egész Rómában Caesar gyilkosait kereste; fáklyákkal rótták az utcákat, és fogadkoztak, hogy elevenen égetik meg őket. Találtak egy férfit, akinek ugyanaz volt a neve, mint az egyik merénylőnek. Hiába tiltakozott, hogy ő ártatlan, nem hittek neki, és egyesével tépték ki a végtagjait. A tényleges elkövetők közül senkit nem találtak meg. Marcus Brutus, Decimus Brutus és a többiek mind elmenekültek a városból. Így tett a jegyesem, Tiberius Nero is, aki apámhoz hasonlóan saját kezűleg nem vett részt a merényletben, de azt beszélték róla, hogy szövetségre lépett a gyilkosokkal.

Mi a vidéki villánkban vártuk a római események hírét. Mindig is szerettem a toscanai birtokunkat, ahol nagyokat lehetett szippantani az illatos

levegőből, sétálni az olajfák között, és pónilovak ugrándoztak a mezőn. Most, hogy elevenen élt bennem a félelem, kevés dologban leltem örömet. Teltek a hónapok, míg végül Caesar gyilkosainak sikerült megegyezni Antoniusszal. A merénylőket békén hagyták, Antoniust pedig kinevezték konzullá. Ő és a gyilkosok közösen kormányozták Rómát.

A megállapodás részét képezte az is, hogy apámból szenátor lett. A származása és korábbi tisztségei miatt rendes időkből éppúgy kielégítette volna ennek a hivatalnak a követelményeit. Tiberius Nerót (aki apámhoz hasonlóan Róma legnemesebb családjából, a Claudiusok közül származott) ugyancsak szenátorra nevezték ki.

A villa pompásan berendezett ebédlőjében étkeztünk, amikor apám biztosított minket arról, hogy minden rendben lesz.

– Szerintem Toscanában kellene maradnunk – vetette fel anyám.

Apám a fejét rázta.

– Politikai küzdelmekre számíthatunk a Forumon és a szenátusban is. A köztársaság sorsa a tét. Nekem is Rómában kell lennem.

– De Marcus...

– Azt hiszed, itt nem érne minket utol az emberek bosszúja, ha mégis rosszul alakulnának a dolgok?

Anyám összerezzent, de nem mondott semmit.

– Livia, amint visszatérünk Rómába, azonnal férjhez més – fordult felém apám.

Nem kellett megkérdeznem az okát. Olyan gyorsan változtak a dolgok, és mindenfelől veszély vett körbe minket, ezért kétszer olyan fontos lett számára, hogy magához láncolja Tiberius Nerót.

Próbáltam minden bátorságomat összeszedni, miközben visszafelé tartottunk Rómába. Pár nap választott el attól, hogy Tiberius Nero felesége legyek. Ha az esküvő után az apám és a férjem politikai szerencséje megfordul... nos, akkor talán nem fog sokáig tartani ez a nem kívánt házasság.

Mit terveztek a plebejusok Caesar gyilkosaival? Fel akarták őket koncolni. Reménykedtem, nem azért térünk vissza Rómába, hogy ott rögvess megöljenek minket.